

sermo instituetur ad interpretationem libri 5. Decretalium, ubi agendum erit de culto debito Ecclesiis, & Sacramen-

CAPUT III.

De Beneficiorum unione, vel divisione.

Quemadmodum novus contractus dicitur non solum, qui nunc primum celebretur, verum etiam qui novas qualitates adsumit, unde dicitur una obligatio novatione facta in aliam commutari; ita beneficium non erigi tantum videtur, vel cum primum erigitur, vel cum restauratur, sed & cum immutatur, ac veluti transformatur. Id fit per unionem, vel divisionem, quarum regulæ hoc in loco veluti opportuno subnectuntur, propterea quod ad fines sunt regulis erectionum, ac restorationum. Non hæc sermonem instituto de unione, vel divisione beneficiorum personali, quæ ad vitam, & gratia alicujus Clerici fiat, de his enim jam superius actum est; potius de reali, quæ maximè differt à personali in eo, quod personalis causam habeat in privatorum utilitate, realis in utilitate publica Ecclesiarum; unde dimanat receptissima regula, quæ docet, quoties de unione, vel divisione quidem constet, sed de illarum qualitate non satis liqueat, illas in dubio non personales, sed reales præsumi, argumento cap. 1. ne Sede vacante. Realis Ecclesiarum unio triplici modo fieri potest; in primis cum ex duabus Ecclesiis, vel beneficiis una, vel unum fiunt æquè principaliter. Finge ex. gr. duas finitimas plebes hostili impetu, aut alia de causa adeo defatigatas, ut exhibendis duobus Parochis, & duabus Ecclesiis sartis, tectisque tuendis pares non amplius sint, duæ illæ Parochiæ ita uniendæ erunt, ut neutra alteram supprimat, sed dum ex duabus una coalescit, utraque adhuc æquis rationibus consistere videatur. Finge præterea, duabus Ecclesiis manentibus,

etiam Sufficiat interea generalia quædam de consecratione, aut de reconciliatio- ne attigisse.

unum perpetuò Antistitem designari, ut is utriusque Rector æquè dicatur, quemadmodum in specie dicti capituli 1., æquè principalis etiam unio appellabitur. Hujus unionis effectus est, ut consuetudines, & privilegia, quæ uni beneficio, vel Ecclesiæ competeant, in alteram, vel alterum illi unitum derivent, quasi facta communionem honorum & jurium, ex quibus, quoties incompatibilia sint, honestiora, & favorabiliora duntaxat remanebunt, uti tradunt Fagnanus ad dictum cap. 1., & Rebuffus in praxi de unionibus numero 11. Alter modus est, quum una Ecclesia, aut beneficium supprimitur, translatione ejus facta in aliam Ecclesiam, vel beneficium; qua in specie jura omnia suppressæ Ecclesiæ, vel beneficii, alteri Ecclesiæ, vel beneficio ad crescent. Denique uniuntur Ecclesiæ, vel beneficia, cum una Ecclesia, vel beneficium subjicitur alteri, quam unionem nostri *subjectivam*, sive *accessoriam* vocant: qua in specie Ecclesia subjecta non amittit jura sua, sed servat; imò nec transeunt ista in Ecclesiam principalem, quod non satis decorum videatur, Ecclesiam principalem à subjecta mutuari privilegia, & honores; quamquam è converso Ecclesia ipsa subjecta gaudere, atque uti possit juribus Ecclesiæ principalis. Fingamus verò beneficium, aut Ecclesiam unius uniri beneficio, aut Ecclesiæ alterius dioceseos, tanquam principali: Num subjectum beneficium, vel Ecclesia abs jurisdictione diocesanæ exempta censebitur, & obnoxia facta diocesanæ principalis? Quæstionem hanc definitivè Gregorius in cap. 2. de relig. dom. statuens, ut nihilominus sua unicuique Episcopo jura integra omni-

ninò serventur. Hodie hæc quæstio supervacanea est, quando Concilium Tridentinum expressè prohibuit, ne beneficia, aut Ecclesiæ unius dioceseos beneficiis, aut Ecclesiis alterius dioceseos uniantur, sess. 14. de Ref. cap. 9. Quæ de unione dicta sunt, ut etiam facillè divisioni Ecclesiarum (idem dicas de beneficiis), accommodes, duplicem agnosces Ecclesiarum dividendarum modum; nam in primis æquè principaliter divisio fieri potest, quin una ex divisio Ecclesiis ab altera pendeat; quæ divisio hunc habet effectum, ut recens erecta Ecclesia jure novæ omninò Ecclesiæ censeatur, nec privilegiis alterius uti valeat. Secunda divisio ita fieri potest, ut divisa Ecclesia ab altera pendeat, à qua se jungitur. Hujus divisionis effectus est, ut Ecclesia divisa uti valeat privilegiis, & juribus principalis, cum adhuc consideretur, tanquam matricis Ecclesiæ portio. Cæterum hac in re erunt admodum considerandæ formulæ tabularum, quibus factæ unionis, aut divisionis modus exprimitur.

Sæpè contingit ex divisione Parochiarum, ut una Parochialis Ecclesia matrix dicatur, altera filialis; nimirum matrix, à qua divisio fit; filialis, quæ nova ex divisione erigitur. Qua tamen in re non est confundenda qualitas dignioris cum qualitate matricis Ecclesiæ, cum evenire possit, ut aliqua Ecclesia matrix sit, & non dignior, aliqua è converso dignior, & non matrix. Finge enim verò, dividi Parochialem Ecclesiam, & novam Ecclesiam ex divisione erectam fieri Collegialem. Ista ex qualitate Collegialis Ecclesiæ in conspectu Ecclesiæ simplicis, à qua divisio facta sit, filialis erit, simul & dignior. Fateor quidem, Ecclesias digniores in urbe, vel in oppido *matrices* vulgò appellari; at non id semper propriè dicitur, cum non semper omnes Ecclesiæ à digniore originem sumpserint; tum enim matrices dicuntur ex eo, quod in multis certi honores debentur, exemplo matricum Ecclesiarum; non quod verè matrices existant. Videatur

Pittonius disceptat. Eccl. tom. 3. disc. 106. & Barbosa de offic. Paroch. cap. 9. num. 10. Evenit etiam quandoquæ, ut non ratione dignitatis, sed ratione antiquitatis una Ecclesia alteri præmineat, qua in specie nec propriè quidem Ecclesia antiquior dicitur matrix, quemadmodum nec minus antiqua dicitur filialis, quamquam impropriè vulgò hoc nomine appellantur, propterea quod minus antiqua deferre antiquiori debeat certos honores. Videatur Cardinalis de Luca de decimis disc. 12. num. 13. Præterea monet idem Cardinalis dicto disc. 12. numero 12., neque propriè aut matrices, aut filiales Ecclesias dici, ubi nulla propriè facta est Ecclesiæ divisio, sed tantum intra fines alicujus Parochiæ erecta est aliqua Ecclesia in adjutorium Parochialis, & in hac constitutus certus Vicarius omninò à Parochio pendens, manente semper Parochialis Ecclesiæ unitate, dummodo non nomine tenus, sed re ipsa unitas servetur; videlicet Vicarius à Parochio designetur, & à Parochio congruam portionem percipiat, maneatque pœnès Parochum integrum officium Parochiale. Neque enim fingi possunt vera hæc nomina matricis, & filialis Ecclesiæ, ubi inter Ecclesias nulla distinctio illata est. Propriè dicuntur matrices, & filiales Ecclesiæ, ubi nova Parochialis Ecclesia erecta est, divisione facta ab antiqua, instituto in nova verò officio Parochiali, & remanente in antiqua, unà cum officio Parochiali intra contractiores limites, tantum certo honore respectu divisæ plebis. Quod ut percipiatur, notandum erit Parochis tria inesse, onera, emolumenta, & honores. Ubi tantum apud antiquum Parochum honores manent respectu novæ Ecclesiæ, actum autem de oneribus, atque de emolumentis est, potest dici quidem antiquior Parochia matrix esse, recentior filialis; cessat autem qualitas matricis, vel filialis Ecclesiæ, ubi pœnès antiquum Parochum omnia jura, & onera adhuc integra

gra sunt, quasi tunc nulla facta vera divisio extiterit, sed tantum nova Ecclesia veteri in adiutorium data. Honores isti non semper iidem sunt in omnibus matricibus Ecclesiis, cum in divisionibus Ecclesiarum modò plures, modò pauciores soleant reservari.

Unio, vel divisio Parochiarum, quoties non æquè principaliter fiat, causam præbere solet duplici Parochialium Ecclesiarum, vel beneficiorum generi, unde cura animarum modò actualis, modò habitualis à Pragmaticis appellatur. Quid enim ex. gr., si Parochiale beneficium in una Ecclesia constitutum, deficiente, aut decrescente populo, ad vicinam alteram Parochialem Ecclesiam transferatur, manentibus tamen sacris ædibus Ecclesiæ Parochialis? Suppressum quidem Parochiale beneficium dicitur, sed sacra ædes adhuc consistentes habitu erunt Parochiales, argumento capituli 6. de præbend. in 6. Quid, si in Ecclesia Parochiali suppressa, post jura in aliam translata, Vicarius constituatur? Potiore jure eadem Parochialis appellabitur, argumento Clementinæ un. de offic. Vicar. Idem obtinebit, si divisio quædam fiat Parochialis Ecclesiæ, & altera Ecclesia Parochialis erigatur distinctis finibus administrationis, in nova erecta Ecclesia constituto non propriè Parocho, sed Vicario vel temporali, vel perpetuo, quod ex prudenti arbitrio dividendi Episcopi pendet, Concilio Tridentino sess. 7. de Ref. cap. 7. Etenim tunc Ecclesia, à qua plebis divisio quodammodò facta est, habitu Parochialia adhuc jura retinere intelligetur, dicta Clem. un. de offic. Vicar., cap. 30. de præbendis. Frequentius verò contingit, ut quædam Parochialia beneficia aut Episcopali mensæ, aut Capitulis, aut Monasteriis sint unita, quo casu, ut plurimum, remanente habituali cura pœnès Episcopum, Capitulum, vel Monasterium, deputabitur Vicarius, qui actu curam animarum exerceat. Ut Parochiales Ecclesiæ unirentur mensæ Episcopali, pluribus de causis

evenire potuit; primùm ex eo, quòd jam ab antiquissima ætate, dum passim in diocesi constituerentur Parochi ab Episcopo, Episcopus idem suæ administrationi certam plebem reservaverit, quo casu non propriè unio facta videtur, sed ita sese res habet pœnè, ac si nunquam singularis Parochia constituta fuerit, retineatque Episcopus ea omnia jura in eadem plebe, quæ olim exercebat in plebibus universis diocesanis ante constitutionem, tributionemque Parochiarum. Secundò evenire potuit ex eo, quòd in certa Parochia vel ex corruptis populi moribus, vel ex locorum, temporum, aut personarum adjunctis expedire judicaverit Episcopus, in fidem suam, ac sollicitudinem omnem recipere curam animarum, sibi persuadens, ea ratione honestius, & opportunius utilitati populi consultum iri. Tertio evenire potuit ex eo, quòd mensæ Episcopalis redditus certo tempore valde fuerint imminuti, nec aliter occurrì potuerit ad restaurandam mensam, quam per unionem alicujus Ecclesiæ Parochialis mensæ eidem faciendam. Non absimiles causæ fuerunt, ob quas Parochialis cura modò Collegiis Clericorum, modò Monasteriis cohæret. Quid enim, si ab initio dum Parochia instituta fuit, aut Collegio, aut Monasterio commissa deprehendatur? Quid, si in pessum eunte administratione Parochialis officii consultius visum fuerit, ut ipsa Collegio, vel Monasterio commendetur? Quid denique, si ob tenuitatem reddituum Collegii, vel Monasterii, judicatum fuerit, occurrì necessitatibus Canonicorum, vel Monachorum, per unionem Ecclesiæ Parochialis? In his omnibus casibus, cum Episcopus, Capitulum, vel Monasterium curam exercent per Vicarium, dicemus, habitualement curam pœnès Episcopum, Capitulum, vel Monasterium remanere, actualement pœnès Vicarium.

Ad præcavendas hallucinationes, quæ in hac re subrepere possent, notandum est, multum discriminis intercedere inter

ter Parochiales Ecclesias, seu mûnera Parochialia unita Monasteriis, vel Capitulis, & inter Parochiales Ecclesias, quarum juspatronatus tantummodò competat Monasteriis, vel Capitulis. Etenim ubi tantum juspatronatus Capitulo, vel Monasterio competit, tantum datur locus nominationi, & præsentationi, quam deinde subsequitur institutio Ordinarii; ubi verò cura animarum Capitulo, vel Monasterio cohæret, deputatio Vicarii etiam perpetuè à Capitulo pendet, reservata tantum Episcopo approbatione. Quæ discrimina ut agnoscantur, semper respiciendum erit ad tabulas aut foundationis, aut unionis beneficium; quòd si tabulæ deficiant, usus rerum gestarum demonstrabit, quænam sint jura Capituli, vel Monasterii, an nimirum intra meros juspatronatus fines contineantur, an etiam ad ipsam Parochialem curam exercendam extendantur. His animadversionibus lucem adferent notiones quædam Ecclesiasticæ disciplinæ, quæ originem cœpit à sæculo octavo, vel nono, & quæ per plura subsequentiæ sæcula obtinuit. Ea ætate laici plures occupaverant jura Ecclesiarum, seu colore juspatronatus, seu advocatiæ, seu custodiæ prætextu; multi etiam quasi in feudum accepta possidebant, & in suos heredes transmittabant, adeo ut eadem jura quandoquæ inter plures heredes dividerentur. Non erant ab hac occupatione immunia ipsa loca sacra, sive Ecclesiæ, & Altaria, quæ modò dividebantur in partes, modò venumdabantur instar rerum familiarium, quemadmodum refert Franciscus Florens ad cap. 1. & 2. de jurepatron. Nemo non videt, quot & quanta ex hoc provento abusu scandala emergerent, cumque prudentissimi Ecclesiæ Patres hæc omnia destestarentur, præ cæteris autem sacrorum Altarium venditiones, ac divisiones hereditarias, occasionem arripuerunt laici distinguendi inter Ecclesiam, & Altare, ita ut Altare liberum Episcopali potestati concederent, Ecclesiam verò cum suis

bonis eodem jure, quo antea tenebant, pergerent possidere, vendere, dividere, uno verbo pro voluntate disponere. Ita scribebat ætate sua ad Reges Galliarum S. Abbo Floriacensis Abbas: *Est etiam alius error gravissimus, quo fertur, Altare esse Episcopi, & Ecclesiam alterius cuilibet Domini, cum ex domo consecrata, & Altari unum quoddam fiat, quod dicitur Ecclesia, sicut unus homo constat ex corpore, & anima. Videte, aequissimi Principes, quòd nos dicit cupiditas, dum refrigescit charitas.* Hinc igitur à Patribus Ecclesiæ clamatum est adversus laicos, quo isti & Ecclesias ipsas, & jura Ecclesiarum Clericis regenda; administrandaque omnino relinquere; sed non ubique respondit eventus, laicis ut plurimum causantibus depravatos Clericorum mores, de quibus præterea nullam fiduciam se habere posse dicebant, futurum, ut omnia cum publicæ Ecclesiæ utilitate optimè cederent. Et quidem hæc laicorum querela ferreis illis sæculis non temerè habebatur, uti nemo vel paululum in historia ecclesiastica eruditus ignorat. Interea concitati Ecclesiarum Antistites, ac præ cæteris Pontifices Maximi vitam communem in clerum induci curaverunt, unde pluribus in locis Collegia Clericorum erecta sunt, atque horum exemplo plura monasteria, in quibus conviventium vita omnibus præibat exemplo virtutum, atque doctrinæ. In his adjunctis laici possessores Ecclesiarum, & honorum ad Ecclesias pertinentium ab Episcopis commoniti, cœperunt bona non antiquis Ecclesiarum Rectoribus, & Parochis restituere, sed monasteriis, vel Collegiis Clericorum concedere; quòd facillè permiserunt Antistites, ut ea ratione de laicorum manibus Ecclesiæ vindicarentur; unde tunc temporis passim traditum est, à Canonibus definitum, ut bona Ecclesiarum monasteriis concedi possent, dummodò Episcopi auctoritate accedente id fieret. Profectò ubi Collegiis Clericorum donata Ecclesiæ unà cum bonis fuerunt, Collegia ipsa Clericorum

sacra omnia officia gerebant, modò in communi, modò constituto Vicario, qui nomine Capituli Sacramenta ministraret, & Parochialia, si quæ gerenda essent, munera exerceret. Sed ubi de monasteriis ageretur; non adeo facilè dirimi omnes controversiæ potuerunt, propterea quod Monachi utut religiosi sacris ordinibus insigniti non erant, nec propterea poterant sacra quæcumque officia gerere. Hinc Monachi distinctionem illam à laicis dudum inventam inter Altaria, & Ecclesias allegaverunt; Altaria, sive sacra officia Sacerdotibus mandantes, sibi verò Ecclesias retinentes. Imò neque hic constiterunt, ut etiam pleno jure sibi collationem Altarium vindicarent. Pacisci cœperunt cum Episcopis, ut quotiescumque Monachi certum Sacerdotem Altari addicerent, in hac ipsa Vicarii successiva mutatione certum censum Episcopo luerent, dummodò liberum Monachis esset Altaria ipsa conferre, quem actum *redemptionem Altarium* appellaverunt; quod tamen veluti simoniacum improbatum fuit in can. 4. caus. 1. quæst. 3., quem ego, utut paucis, expendi in meis lucubrationibus in Gratianum. Sublata necessitate redimendi oblata pecunia, liberè potuerunt Monachi Sacerdotes in Ecclesiis designare, sive ad vitam Sacerdotum, sive ad certum tempus, sive ad incertum, & quousque Monachis placuisset; & quamquam summo jure nihil aliud acquisitum videri posset Monachis, quam juspatronatus, quod unum uti apud laicos olim erat, ita poterat ex donatione laicorum in monasteria transferri, tamen ex indulgentia Episcoporum etiam illa collatio beneficii concessa visa est, ut faciliùs, & sine laicorum controversia jura collationis, quæ olim laici usurpaverant, dimitterentur; nisi tamen de laicis ageretur, qui non adeo contumaces erant, quique propterea dum Altaria, & Ecclesias gratia monasteriorum dimitterent, tantum fatebantur, se dimittere unà cum bonis etiam jus præsentandi, reservata Episcopis institutio-

ne. En propterea varias inductas consuetudines, ex quibus modò monasteriis tantum acquisitum jus præsentandi, modò etiam jus instituendi. Interea verò Monachi Sacerdotali ordine insigniri cœperunt, unde & ipsi, præsertim ubi jus instituendi haberent, præficiantur altari, & curæ animarum exercendæ. Non diu potuerunt hoc jure uti, quoties Ecclesiæ essent à Monasterio separata, propterea quod à Pontificibus Maximis, & Conciliis generalibus ab his Ecclesiis avocati fuere Monachi ad monasteria, ne à solitaria vita, quam professi fuerant, recederent, quemadmodum superius de beneficiis regularibus adnotabam. Sed in Ecclesiis, quæ Monasteriis adnexæ erant, perrexerunt Altaribus ministrare, & si quæ esset, curam gerere animarum. Quamobrem & Capitula, & Monasteria in hac specie ita sese gesserunt, ac si beneficia etiam curam animarum adnexam habentia essent vel Capitulis, vel Monasteriis pleno jure unita.

Huc spectant plura Concilii Tridentini decreta. Primum extat in cap. 7. sess. 7. de Ref., quo statutum est, ut Ordinarii in beneficiis ecclesiasticis curatis, quæ Cathedralibus, Collegiatis, seu aliis Ecclesiis, vel Monasteriis, Beneficiis, seu Collegiis, aut piis locis quibuscumque perpetuò unita sunt, sollicitè providere procurent, ut per idoneos Vicarios etiam perpetuos, nisi ipsi Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut majori, vel minori arbitrio ipsorum Ordinariorum portione, etiam super re certa adsignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur; quin obstare valeat aut appellatio, aut exemptio, aut privilegium quodcumque, quod & confirmatum fuit in cap. 13. sess. 24. de Ref. Alterum decretum extat in cap. 9. sess. 14. de Ref., ubi præcipitur, ea, quæ de non uniendo beneficio unius beneficio alterius diœcesis statuta sunt, observari etiam debere in vicariis, quæ Capitu-

tulis, vel Monasteriis uniantur. Tertium decretum extat in cap. 11. sess. 25. de regular., ubi postquam statutum est, Vicarios à Monasteriis constitutos causa gerendæ curæ animarum in eadem animarum cura Episcopis subesse, adjicitur, neminem Vicarium etiam ad nutum amovibilem deputari posse, nisi de Episcoporum consensu, ac prævio examine per Episcopos, vel per Episcopales Vicarios faciendo; excepto monasterio Cluniacensi, aliisque, in quibus sedem ordinariam habent Abbates Generales, seu Capita Ordinum, vel in quibus constituti sunt Abbates, vel Prælati Regulares exercentes in Parochos, & Parochianos jurisdictionem quasi Episcopalem, integris nihilominus manentibus juribus Episcoporum illorum qui majorem in ea loca, vel personas jurisdictionem exercent. Postremum decretum extat in cap. 16. sess. 25. de Ref., ubi urgere perrexerunt Tridentini Patres Vicariorum constitutionem, statuantes, ut si Vicarius perpetuus alicubi designatus fuisset, congrua portio quamprimum, & ad minus intra annum à fine Concilii designaretur; quod si non fieret, post cœsum, vel decessum Vicarii constituti, beneficium curam animarum reciperet, & vicariæ nomine cessante, in antiquum statutum restitueretur.

In conspectu horum decretorum plura proficiscuntur consecraria. Primum est, fuisse collatum in Ordinariorum arbitrium prudens, modò temporalem, modò perpetuum Vicarium causa animarum curæ exercendæ constituere, dicto cap. 7. sess. 7. Secundum est, ubi Episcopus judicaverit, Vicarium perpetuum esse constituendum, primum procedendum esse ad erigendam ipsam vicariam, quæ erectio in hoc consistit, ut actualis animarum cura vicariæ ipsi adsignetur, certaque reddituum portio addicatur, sive hæc portio consistat in fructibus prædiorum vicariæ adsignandorum, sive consistat in juribus decimarum, aut similibus obventionibus, cap. 12. 30.

& 33. de præbendis, cap. 2. §. *Ubi autem* de decimis in 6., cap. 9. de his, quæ fiunt à Præl., Clem. 1. de jure patron. Qua in re, licèt Concilium Tridentinum in dicto cap. 7. sess. 7. edixerit, ut tertia pars, vel major, vel minor arbitrio Ordinarii conferretur, tamen Pius V., ut intra certos terminos Ordinarii arbitrium coerceret, in sua constitutione *Ad exequendum* anni 1567. Kal. Novembris, statuit, ut congrua portio Vicarii non excederet quantitatem centum, nec minor esset quantitate quinquaginta scutorum. Quid verò, si post semel factam legitimam congruam adsignationem, eadem congrua ut in totum, aut pro parte perierit? Non dubito, quin Collegium, vel Monasterium, aut in integrum novam congruam adsignare debeat, vel supplere, quod deest. Est enim hæc obligatio realis, proficiscens ex possessione bonorum, quæ unitæ Parochiæ competunt, à qua obligatione non potest ulla ratione se Collegium, vel Monasterium excusare. Non tamen è converso censerem, si vicariæ aliqua adcrecant ex fidelium largitate, hæc potius reducenda esse in Collegii, vel Monasterii potestatem; agitur enim de vicaria semel constituta, quæ augmenti capax est, & acquirendi rerum dominii; agitur insuper de voluntate donantium, qui dum vicariæ, non Capitulo, aut monasterio donant, in ea mente sunt, ut bona donata apud Vicarium remaneant, non in Capitulum, aut Monasterium transferantur. Tertium consecrarium est, vicariam perpetuam semel constitutam, tanquam beneficium ecclesiasticum haberi. Præterquam quod enim in ipsa adparet veri beneficii natura, coalescens ex designatione certi muneris sacri, & ex designatione certarum obventionum, adparent etiam veri beneficii proprietates. Est ipsa instituta auctoritate Ordinarii: quum ipsa vacet, debet novus Vicarius ab Episcopo probari, & institui, & quamquam nominetur à Collegio, vel Capitulo, id

tamen non est contra beneficii naturam, cum id ipsum in patronatis beneficiis observetur. Est ipsa individua, cum Collegium, vel Monasterium neque exercere sacra munera possit, neque in portione adsignata communionem habere. Est ipsa perpetua, quæ retractationi non subjacet. Impedit ipsa, ne Vicarius aliud beneficium possit obtinere, cap. 1. & 2. de offic. Vicar. Impedit quoque, ne Vicarius semel designatus, à Capitulo, vel monasterio removeatur, cap. 3. eod. tit. Denique in Clementina un. eod. Vicariis perpetuis imminere dicuntur, quæ de Parochis generali jure constituta fuerunt. An verò vicaria hæc Parochialis concursui obnoxia sit, infra discutietur, ubi sermo erit de forma collationis Parochialium Ecclesiarum. Quartum consecrarium est, Vicarium perpetuum regulariter instituendum esse ab Episcopo, prævia nominatione Capituli, vel Collegii; item in exercitio officii sui ab Episcopo pendere, sicut Parochi universi pendunt; atque, ubi opus fuerit, ab uno Episcopo posse destitui, cap. 1. de Cappell. Monach. Postremum consecrarium est, in Collegiis Monachorum facilius permissum esse, ut Vicarius temporalis, non perpetuus, instituat in Ecclesiis Parochialibus, quæ cohærent Monasteriis, quam instituat temporalis, non perpetuus in Collegiis Canonicorum, propterea quod Monachi passim in Ecclesiis Parochialibus cohærentibus monasterio adamaverint, unum ex Regularibus de eodem monasterio eligi; aliàs autem Monacho ita electo conveniebat, non perpetuam vicariam concedere, juxta naturam beneficiorum regularium, quæ manualia esse solent; nunquam verò permissum, ut Monachi instituantur in Parochiis, quæ Monasteriis unitæ quidem sunt, sed Monasteriis non cohærent, ne eo prætextu Monachi à suis Cœnobiis avocentur. Denique observandum est, quod attinet ad jura, vel onera Vicarii seu temporalis, seu perpetui, hæc omnia definiri juxta

modum in tabulis divisionis, aut unionis adjectum, vel si de eo non constet, ex usu rerum gestarum æquissimo actorum interprete; atque ubi de certo usu non constet, ex qualitate vicariæ pro modo perpetuæ, vel temporalis erectionis, omnia dirimi; nimirum ut plus concedatur Vicario perpetuo, quam temporali; siquidem ubi perpetuus Vicarius est, is uti habet vicariam separatam, ita quasi verus Parochus intelligitur; è converso cum Vicarius ad tempus à Capitulo, vel monasterio deputandus est, non tanta erunt argumenta divisionis, sive in gerendo officio, sive in redditibus administrandis.

Instituta sunt, ac tributa beneficia ita suadente necessitate, aut utilitate Ecclesiarum. Hinc profectò recta fuit, non posse beneficia novam formam accipere, nisi hanc suadeat vel necessitas, vel utilitas Ecclesiarum; seu, quod idem est, non posse sine hac causa beneficia dividi, vel uniri, can. 48. 53. caus. 16. quæst. 1., cap. 33. de præbend., cap. 2. de relig. dom. Sunt hæc generalia ecclesiastici juris principia, quæ certam formam in jure acceperunt, quo facilius, ubi res incideret, emergentibus negotiis accommodarentur, non quidem ita, ut in singulis beneficiis singulares unionis, vel divisionis causæ designarentur, quibus intervenientibus procedi ad unionem, vel divisionem possit, deficientibus ab unione, vel divisione abstinere, neque enim ita singulis adjunctis consuli poterat certa lege; sed ita, ut quorundam beneficiorum, in quibus major habenda est ratio publicæ utilitatis, uniones, vel divisiones certis regulis consisterent, aut etiam certæ causæ, ex quibus aut ambitui, aut avaritiæ pallium induci quandoquæ posset, improbarentur. Itaque sit loco regulæ generalis, relictum esse arbitrio illorum, qui uniendi, vel dividendi facultate pollent, in causas inquirere, easdem probare, vel reprobare, eisdemque probatis ad divisionem, vel unionem devenire; nisi quidquam

quam singulare in jure cautum adpareat, quo intra certos limites eorum jurisdictionis coercita deprehendatur. Hac posita regula, nihil aliud superest, quam investigare, quidnam singulare cautum canonibus fuerit, sive in causis divisionum, sive in causis unionum; quo demonstrato, in cæteris concludatur, prudenti Ordinariorum arbitrio causas esse relictas.

Ut de divisione primùm dicam, nihil aliud adparet singulari jure constitutum, quam quoties de dividendis Parochialibus Ecclesiis, vel beneficiis agatur. Olim dubitandum non est, quin Episcopi possent novas Parochias divisione plebium facta erigere prudenti arbitrio suo, neque enim in specie causæ designari poterant, quibus demùm accedentibus divisio fieret. Ita constitutæ fuerunt Parochiæ ab initio, non solum tributione plurium facta, quoties locorum distantia id suaderet, sed etiam quoties in una urbe, vel oppido ita populus multiplicatus existeret, ut unus Parochus par omnium curæ, & regimini non videretur. Perpendebatur tunc temporis, an expediret, novam ex divisione Parochiam erigi, & adaucto Parochum numero consuli populorum utilitati; an insuper novo constituto Parocho certa suppeterent emolumenta, ex quibus sustentari idem posset: ubi hæc concurrerent, facilè Ordinarii ad divisionem deveniebant. Sed paulatim receptum est, ut non omnes causæ sufficerent, ne semel constituti Parochiarum fines facilè mutarentur, & in minora in dies frustula Parochorum potestas discinderetur; quod tamen ego puto invaluisse potius ex consuetudine, aut non omnino exacta juris scripti interpretatione, quam ex certa, & perspicua scripti juris providentia, donec in Concilio Tridentino, aut inducta consuetudo, aut illa minus exacta juris scripti interpretatio consuetudini receptæ juncta visa fuit adprobata. Propositum fuerat Alexandro III., quandam villam tantum ab Ecclesia Pa-

rochiali distare, ut tempore hyemali, cum pluviam inundarent, non possent Paraciani sine magna difficultate ipsam adire, unde non valeret congruo tempore ecclesiasticis officiis interesse. Adjectum fuerat, Parochialem Ecclesiam redditibus abundare, adeo ut etiam sine villæ proventus Parochus sustentari valeret. Mandavit in his adjunctis Alexander, ut nova Ecclesia in ea villa ædificaretur divisione facta ab Ecclesia Parochiali, ita ut vetus Ecclesia Parochialis jura quædam retineret ad argumentum, & honorem Ecclesiæ matricis, nimirum novi Parochi præsentatio pertineret ad Parochum Ecclesiæ matricis, & si quis esset fundator novæ Ecclesiæ, aut dotator, istæ Parochiali præsentationi consentiret; cæterum Ecclesia per divisionem erecta verè Parochialis haberetur, & novus Parochus in ea constitutus & villæ ejusdem obventionibus aleretur, & ea perciperet, quæ ex singulari fundatoris largitione accessissent. Sagax sanè, & prudens fuit Alexandri III. providentia, qua utilitate fidelium procul à Parochiali Ecclesia degentium consulebatur. Non tam utilis erat, quam necessaria divisio. Juribus Parochialis Ecclesiæ non detrahebatur, quando Parochiali Ecclesiæ congrua dos supererat, imò & honor certus reservabatur eidem in jure præsentandi consistens. Quamobrem non ait Alexander III., se causam divisionis probare tantum, sed insuper *mandare se*, ut ad divisionem deveniretur, & quidem *sublato appellationis obstaculo*, quod indicat, contentiones emersisse inter eos, quorum interesse poterat, quas contentiones auctoritate sua dirimere, Alexander opportunum duxit. Fuit hæc disciplina vetustissima, juxta quam non solum locorum distantia divisioni occasionem præbebat, sed etiam vicinitas unioni, can. 48. caus. 16. quæst. 1. Id denique expresso generali decreto confirmavit Concilium Tridentinum in sess. 21. de Reform. cap. 4. vers. *in iis verò*, insuper ad-